

Dagordning: Södermanlands miljö- och klimatråd

"Södermanlands lokala värden bevaras och stärks genom enat miljö- och klimatarbete."

Tid: 1 mars, kl. 09.15-12.15.

Plats: Residenset, Stora torget Nyköping.

Ordförande: Länsrådet

Sekreterare: Vikarierande miljömålssamordnare, Länsstyrelsen

Närvarande:

Trosa kommun

Region Sörmland

Strängnäs kommun

LRF Sörmland

Flens kommun

BioDriv Öst

Katrineholms kommun

Nyköpings kommun

Oxelösunds kommun

Länsstyrelsen i Södermanland

Energikontoret i Mälardalen

Mötesagenda

- 1. Regeringens politik inom miljö-och klimatområdet och hur det påverkar länsstyrelsen. Länsrådet**

Länsrådet berättar om förändringar i anslag och om hur den nya regeringens politik påverkar länsstyrelsens arbete inom områdena miljö och klimat, det stora neddragningar generellt. Beror dels på tillfälliga satsningar som tagits bort, dels på generell neddragning inom bland annat naturvård och miljöövervakning. Kostnadsökningar utöver detta ger ett extra tufft budgetläge. Troligtvis påverkar neddragningarna ytterligare under 2024, vilken kan få konsekvenser för Åtgärdsprogrammet för Södermanlands miljö (ÅFM). Länsrådet kommer återkomma kommande möte med detaljer när budgeten är helt klar. Satsningar finns däremot på bland annat beredskap. Diskussion kring om tillståndsprövning etc. kommer ta längre tid pga. det ansträngda läget. Tex kan miljöövervakning som fått neddragningar påverka prövningsprocesser, men krav finns på att handläggning ska fortgå.

2. Rapporten Hur är (miljö)läget? Länsstyrelsens miljöövervakningssamordnare.

Presentation av rapporten som publicerades i höstas, den tredje upplagan. Rapporten beskriver hur miljöövervakningen och miljö kvalitetsmålen hänger ihop. Den har tagits fram för att på ett enkelt och informativt sätt lyfta hur Södermanlands miljö mår och berätta om miljöövervakningen som genomförs i länet. Rapporten bygger på den årliga miljömålsuppföljningen och data från den regionala miljöövervakningen.

går igenom länsstyrelsens uppdrag. Miljöövervakningen samlar in data för att följa upp miljömålen. Miljömålen fastställdes 1999, sjätte utvärderingen visar att vi inte når målen till 2030. Det regionala övervakningsprogrammet är uppdelat på 10 programområden bla luft, skog, våtmark, miljögifter etc. Rapporten sammanställer både miljömål och miljöövervakningen i Södermanland. För de 16 miljömålen är läget olika, men 4 mål har en positiv trend, varav 2 är nära att nås.

3. Energikontoret i Mälardalen, VD

Pågående och befintliga stöd till näringslivet för energieffektivisering och hållbar omställning:

En närmare presentation av de tjänster energikontoret tillhandahåller för att hjälpa näringslivet med hållbar energiomställning tas upp. Samt på vilket sätt kommuner och andra näringslivsfrämjare kan få stöd med energikompetens från energikontoret i sina möten med företag.

Energieffektivisering och förnybarhet. 4 verksamhetsområden;
Fastighet/analys/transport/näringslivsutveckling - att stötta företag. EU-medel, nationella medel, kommunala medel används.

Elkapacitet/omställning/resurseffektiva byggnader – hållbart byggande. Jobbar med företagsbesök och rådgivning.

Vill gärna träffa näringslivschefer/kontor för att nå fler forum med sin kompetens. Almi en annan nyckel för att nå ut brett.

Diskussion kring om reservkraft kan användas smartare, samt samordning i Mälardalen.

Kommunal energiplanering: lite kring lagen och hur kommunen kan orientera sig i arbetet. Presentationen tar upp hur kommuner kan förbereda sig för att bättre förebygga elnätets eventuella utmaningar. Om vilka steg kommunen bör ta och i vilken ordning de strategiskt kan utveckla sitt energiarbete.

Varje kommun ska ha en plan för distribution och användning av energi. Energikontoret tar fram regional och kommunal energistatistik, kommer snart finnas på hemsidan. Nätägarna ska ha nätutvecklingsplaner, de behöver relevanta underlag för att planera. Viktigt att kommunerna tänker på effektbehov vid planarbete. Samordning med nätägarna tidigt underlättar.

4. Regional Livsmedelsstrategi *Länsstyrelsens projektledare för Livsmedelsstrategin.*

Den regionala livsmedelsstrategin togs fram under 2018 av länsstyrelsen tillsammans med Region Sörmland och Lantbrukarnas riksförbund (LRF). Under 2022 lanserades en ny handlingsplan för genomförandet av regionala livsmedelsstrategin som gäller för åren 2022–2023. Vi får höra mer kring det arbetet och vad den nya handlingsplanen innehåller.

Handlingsplanen innehåller beredskap, hållbarhet, produktion, nyttjande mm. Styrgrupp bestående av bland annat LRF, regionen och kommuner. Livsmedel påverkar även miljömålen. Handlingsplan 2022-23 ger möjlighet till utvärdering.

Kunskap och teknik för konkurrenskraft, tex rådgivning, undervisning för barn.

Regler och villkor som påverkar företagare. Erfarenhetsutbyte för utveckling.

Hur utvecklar vi hållbar produktion och Sörmländsk mat. Infrastruktur för transporter, både besöksnäring och produktion/distribution.

Ny handlingsplan på gång för nästa år. Länk under livsmedelsstrategins hemsida för samverkan kring åtgärder/aktiviteter.

Håller i åtgärd BK 11 Hållbar livsmedelsproduktion inom ÅFM. Kontakt är samordnare/projektledare för Livsmedelsstrategin, mer info Livsmedelsstrategin går att hitta på länsstyrelsens [webbplats](#).

5. Val kring ny medlem i rådet, beslutspunkt

Nyköpingsårnas vattenvårdsförbund har lämnat in förfrågan om att bli medlemmar i rådet. De deltar digitalt för att presentera sig och varför de vill gå med i rådet.

Johanna förklarar kort förutsättningarna för valet av nya medlemmar. Vi får sedan en presentation per länk av Nyköpingsåarnas vattenvårdsförbund via Anneli Carlén.

Verksamheten innehåller provtagning, reglering och åtgärdssamordning.

Nyköpingsåarnas vattenvårdsförbund är huvudansvariga för 4 åtgärder i ÅFM inom området Livskraftiga vatten; LV 4 Vattenkommunnätverk, LV 5 Vattenlista, LV 6 Återvätning och LV 7 Fria vandringsvägar. De medverkar i ytterligare två åtgärder.

En diskussion kring den geografiska fördelningen av avrinningsområden vs andra vattenvårdsförbund lyfts. Nyköpingsåarnas vattenvårdsförbund har god kontakt med de övriga förbunden och är aktiva i en stor del av länet.

Medskick att vi förväntar oss att Nyköpingsåarnas vattenvårdsförbund samverkar med övriga förbund.

Mer kring inval av nya medlemmar går att läsa om i rådets [avsiktsförklaring](#) under rubriken *Vilka aktörer ingår i Miljö- och klimatrådet?*

Beslut: Nyköpingsåarnas vattenvårdsförbund röstas enhälligt in i Södermanlands miljö- och klimatråd.

6. Åtgärdsprogram för Södermanlands miljö (ÅFM), Länsstyrelsens miljöövervakningssamordnare.

Kort information om vad som sker kring åtgärdsprogrammet under 2023 lyfts.

Länsstyrelsens instruktion innefattar att ta fram ett åtgärdsprogram som ska stärka samarbete och vara resurseffektiva. Rådet är styrgrupp för åtgärdsprogrammet. 39 åtgärder i 18 organisationer som sagt att de ska genomföra dem. Nuläget är att ta fram åtgärdsplaner för alla åtgärder.

1 april ska planer lämnas in till länsstyrelsen. Halvårsavstämning med huvudansvariga början av juni.

Uppföljning av åtgärder – åtgärdswebben. Här kan man jämföra mot andra län, se åtgärder etc. Utbildning i höst i Åtgärdswebben för de som utses till uppföljningsansvariga i sin organisation. Samt även kortare utbildning för de som arbetar med åtgärderna i respektive organisation.

Kommentar - kring behov av att tydliggöra kring **om det är en ansvarig per organisation eller per åtgärd som ska rapportera in till åtgärdswebben.**

Svar på frågan, tillägg efter mötet: Det är en eller ett par personer från respektive organisation som behöver utses som ansvariga. Förslaget är att det är en person som arbetar strategiskt med miljö- och klimatfrågor som får den rollen. De ansvariga personerna från respektive organisation kommer under hösten få mer information och utbildning i hur uppföljningen ska gå till och hur Åtgärdswebben ska användas i

uppföljningen. De ansvariga får samla in uppgifter från sina kollegor kring hur arbetet går inom de åtgärder som organisationen åtagit sig. En Excell-fil/mall kommer finnas som stöd i detta. När uppgifterna samlats in fyller den ansvariga i Åtgärdswebben för HELA sin organisations uppföljning.

Anledning till att vi behöver göra på det viset är att respektive organisation måste lägga in sin egen uppföljning, så att vi kan följa hur det går i åtgärdsarbetet utifrån deltagande organisationer. Ansvaret kan således inte läggas på den huvudansvariga, vilket kanske hade varit lättare, då de inte kan lägga in andra organisationers uppföljning. Det är inte heller görbart att alla de kontaktpersoner som arbetar med åtgärderna från respektive organisation får inloggningsmöjligheter i Åtgärdswebben för att fylla i den åtgärd de arbetar med. Det skulle betyda att över 100 personer behöver inloggningsuppgifter i Åtgärdswebben, vilket blir tungarbetat för alla inblandande.

Den ansvariga personen kan skrivas in i åtgärdsplanerna inför inlämning 1 april. Men om inget beslut om vem denne ska vara har tagits tills dess, kommer det att behövas tas beslut om det under början av hösten. Länsstyrelsen kommer återkomma efter sommaren med mer information till de organisationer som då ännu inte meddelat om ansvarig person för Åtgärdswebben i deras organisation.

7. Aktuellt från alla

Pågående projekt och strategiarbete som sker i rådsmedlemmarnas organisationer. Alla deltagande organisationer väljer ut ett par aktuella projekt/ämnen att berätta om. Fokus ska vara på information och miljömålsrelaterade projekt där samarbete önskas eller att det är av vikt för övriga i rådet att känna till arbetet.

Trosa kommun

Har bildat ett hållbarhetsutskott. Tittar på 2030målen. Projektet i Trosaån med borttagning av vandringshinder är klart med kommande invigning. Revidering av energiplan är på gång.

Region Sörmland

Uppstart av biogasprojekt, analyserar från substrat till användare. Hur producerar vi mer? Rötresten kan bli en viktig fråga/resurs. Förstudie kring den regionala rollen. Samarbete med LiU.

Regionen börjar formera sig efter valet, styrs i minoritet. Regionala utvecklingsnämnden ser ut som tidigare med representanter från samtliga kommuner.

Strängnäs kommun

Målkonflikter mellan behov av bostäder, arbetstillfällena och mark för livsmedelsproduktion - värdering av åkermark kontra bostäder och arbetstillfällena genom etablering, samverkan, bl.a. med LRF. Deponi, fråga kring om det är ett kapacitetsproblem i Södermanland. Klimatråd skapat i kommunen, stort projekt kring energi över flera år. Förbättrar uppföljning av hållbarhet via sina egna redovisningsverktyg, bl.a. vid uppföljning av energi- och klimatplan. Kretslopps- och avfallsplan reviderad. Måltidspolitiskt program i serieform har fått mycket uppmärksamhet. Test har genomförts med information om elanvändning via sms till invånare med positivt utfall. Planer finns för etablering av grönt, fossilfritt verksamhetsområde (privat initiativ).

Mer info om det måltidspolitiska programmet och serietidningen;

<https://www.strangnas.se/kommun-och-politik/maltidsservice/hallbara-maltider>

LRF Södermanland

EU-remiss av förordning "Nature restoration law" kring restaurering av jordbruksmark. Belyser en hel del problem/frågor. Krav på återställning av 200 000 ha betesmarker, men saknas djur. Återvätning av ca 100 000 ha åkermark och skog påverkar produktiv mark. Värdet på mark som ska återvätnas är bortåt 20 miljarder. Markägare som drabbas förväntar sig kompensation för produktionsbortfall och värdet på marken. Kommer påverka livsmedelsproduktionen.

Greppa näringen, LRF/Jordbruksverket; verktyg tas fram för analys och jämförelse av lantbruksföretags hållbarhetspåverkan utifrån tidigare lämnade data med möjlighet att jämföra verksamhetens resultat med andra verksamheter.

Flens kommun

Åtgärdsprogrammet tar mycket tid just nu, deltar i 28 åtgärder. Uppstart av ny avfallsplan, åtgärder kring minimering och cirkularitet. Kommunen tar ett större ansvar och samarbetar med kringliggande kommuner. Energi- och klimatplanen ska revideras under året. Delvis ny kommunal organisation, där flera aktörer inom samhällsutveckling sitter samlat. Positivt för framtida samarbeten.

BioDriv Öst

Två stora projekt under uppstart.

Näringslivets omställning: Grönt näringsliv; omställningsarbete inom tunga transporter och processenergi inom industri. Fokus på omställning till el, vätgas och biogas. Samlar samtliga sex regioner i BioDriv Östs verksamhetsområde i arbetet.

Upptartsseminarium för projektet Grönt Näringsliv i Eskilstuna den 28 mars, i samverkan med Region Sörmland, Länsstyrelsen och Eskilstuna kommun. Mer info [här](#).

Offentlig sektors omställning: Fossilfritt 2030. Hur kan offentliga aktörer samverka storregionalt i omställningen för att underlätta näringslivets investeringar lokalt och regionalt, i nya fordon samt tank- och laddinfrastruktur? Kommun, region, Länsstyrelsen, Samlar runt 60 offentliga aktörer i 6 län, kommuner, regioner och länsstyrelser. Fokusområden är miljökrav i transportintensiva upphandlingar, utveckling av laddinfrastruktur samt krisberedskap: hur ställer vi om och samtidigt stärker beredskapen?

Nyköpings kommun

Program för ekologisk hållbarhet kom under förra året, ses över i och med nytt politiskt styre. Kommunen ska vara proaktiv, tittar på Uppsalas modell med klimatprotokoll för att samla lokalt näringsliv och andra aktörer. Ser gärna att andra kommuner samverkar.

Oxelösunds kommun

Det är mycket på gång inom näringslivet i kommunen i och med att SSAB ställer om. Många naturvårdsprojekt - våtmarksstråk på gång, samverkan önskas med Nyköping kring frihuggning av ekar för att skapa stråk även där. Jobbar även med en strategikarta för ekosystemtjänster.

Energikontoret i Mälardalen

Stort fokus på effektkapacitet, energiförsörjning. Se tidigare programpunkt.

8. Sammanfattning och avslutning av mötet, Länsrådet

Nästa möte är den 31 maj i Residenset i Nyköping.